

tíðindablaðið

Útgevari: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Privatisering og miðsavning

SEINASTA hóskvöld varð eitt ídnaðarprojekt lagt fram alment. Nevnda ídnaðarprojekt ber heitið »Ídnaðardepin á Sundi«.

ONKI VAR líkið út um hetta ídnaðarprojekt framman undan. Tá arbeitt hevur verið í duldu við hesi ætlan, so mugu teir, ið standa aftan fyri projektinum, koma við, at nógvar atfinningar koma um somu tíð. Væntandi koma eisini undirbygdar og skilagóðar atfinningar.

UM FÓLK høvdu kunnleika til projektid frá tí degi arbeiddi fór í gongd, høvdu fleiri atfinningar komið fram beinan vegin, og so-statt kundu hesar atfinningar verið tiknar til umhugsunar og í summum førum eisini verið tiknar til eftirtekta.

UNDIR framløguni av hesi verkaætlan kom fram, at »kjarnin« í »Ídnaðardepinum á Sundi« skuldi átaka sær ymiskt, ið higartil hevur verið alment. M.a. varð sagt, at higartil hevur tað verið neyðugt at kenna onkran politikara fyri at fáa eina verkaætlan framda. Hetta skuldi ikki verða so longur. Um hetta skal skiljast so, at tað í framtíðini skal verða neyðugt at kenna »kjarnina« á Sundi fyri at fáa eina ætlan framda er okkum ikki kunnugt.

UMRØDDA »kjarna« í »Ídnaðardepinum á Sundi«, skuldi m.a. umfata gransking og vørumeining, stýring og organisatión, skúling og útbúgving, háteknologi og ráðgeving av ymiskum slag. Her

oddagrein

er talan um virksema, sum í lótu verður gjørt av almennum stovnum og um virksema, sum eigur at verða gjørt av einum komandi fiskivinnuskúla og eini komandi menningarstovu fyri ídna, handverk og tænastuveitingar. Slíkur ráðgevandi stovnur eigur avgjørt at liggja undir landsstýrinum.

ORSØKIN til, at vit halda fast við, at gransking, skúling og ráðgeving skal verða í almennum regi er tann, at øll skulu hava møguleika fyri at gera nýtslu av granskingarstovnunum, at øll kunnu fáa skúling og útbúgving og at øll kunnu fáa ráðgeving frá eini menningarstovu fyri ídna, handverk og tænastuveitingar, uttan samstundis at binda seg at ávísari privatari fyrirkølu.

UM TAD ætlaða ídnaðarprojektid á Sundi verður fram í tann mun talan er um og eftir tí áramáli talan er um, bera vit ótta fyri, at ongar iløgur verða framdar aðrastaðir í landinum í langt áramál. Sostatt kann ætlanin á Sundi føra til eina enn størri miðsavning. Tað er eisini umráðandi, at vit hava í huga, hvussu stóra rávørugd vit hava og hvussu stórar partur av rávørini kann fara á eitt ávíst stað.

TEIR, SUM standa aftan fyri ætlanina á Sundi hava lagt eitt stórt arbeiði í projektid, og er tað at vóna, at nakað spyrst burtur úr hesi ætlan, uttan at privatisera slíkt virksema, ið náttúrliga er alment og uttan at fremja eina enn størri miðsavning.

»Hevur tað nakrantíð verið ætlan fólkaflöksins at gera eina ferjulegu? Svárið má verða eitt greitt NEI!«.

Hyggjuráðini eru greidd: Gevur tú fyrst hundinum beinið, so er tað ringt, at taka tað frá honum aftur.

Tað er ein sjálvsagdur rættur hjá sandoyingum, at farleiðin Skopun-Suðurstreymoy, gerst veruleiki, men spurningurin MÁ verða: hvussu.

Við hesum málinum, hevur fólkaflökkurin enn einaferð vist, MANNA-GONGDINA, tá mál skulu fimlast igjøgnum.

Ábyrgdarleys forðan

At Studentaskúlin og HF-skeiðið í Eysturoynni hevur drigist við hólstrupulleikar síðan skúlin varð settur á stovn, man eftirhondini vera væl kent fyri Føroya fólki.

Fyri stuttum sendi Læraráráðið tí kunngerð út, har vit ferdur fram tað ynski, at ein framtíðarbygging av nýggjum skúla ikki bleiv tarnað av lokalum áhugamála á økinum (si Dimmalætting nr. 37, dagf. 27. mars). Hetta var framført í samband við, at tað hoyrdist, at Landsstýrið nú endiliga fór at leggja byggingina á tingborð til avgreiðslu.

Men stokkurtur gjørdist tann hitin. Longu vikuna eftir hoyrist í útvarpinum, at Landsstýrið, orsakað av innanhýsis klandri,

ikki er fært fyri at fáa málið inn um tinggátt, men má »gøyma« tað til aftaná komandi val.

Fyri tey, ið dagliga hava hólstrupulleikarnar inni á livinum, má henda støðutakan metast sum meira enn syrgilig. Við tí vøkstri í næmingatalinum, ið komandi árgangirnir fara at føra við sær, er ilt at siggja, hvar vit skulu undirvísa fyrstkomandi árin: í fleiri garasjum, lagurbygningum, sethúsum ella kanska onkrum samkomuhúsi? Lurtararnir fingur í hvussu so er ikki nakað svar uppá henda spurning mánaðskvöldið 26. mars, tá ið útvarpsmaðurin spurdi teir báðar, veto-leggjara Hilmar Kass og landsstýrismannin við ábyrgd-

ini, Eilif Samuelsen, um skúlin kundi verða tæntur við hesa avgerð. Tvørturímóti var farið niður aftur í skotgrovirnar við keglinum um Kambsdal vs. Runavik, sum í einum øðrum valstriði.

Hetta burturlivna svárið, ið fýkur í vindingum úti á Nesinum, kemur at gera tær áður torføru arbeiðsumstøðurnar enn meira ótolandi og okkara hart troysta álit á Landsstýrinum enn minni.

Sum nú er, sær tað út til, at tann sonevnda fyribilsloysnin við Gøtugjógv kemur at vara longri enn nakar hevði hugsað sær.

Læraráráð Eysturoyar
Studentaskúla
og HF-skeið

Gevið Føroya fólki gularótina, og kastid so skuldina yvir á friðingarnavndir, yvfrifriðingarnavndir, heilsunevndir, fornminnisfelag, náttúrufelag og so fram, og so fram, um mál ikki koma igjøgnum, meðan fólkaflöksfingarnir standa friir og reirir innanfyri glashúsið.

Skoðsmálið má verða tað, ið Jóannes bóndi nevnrir í skaldskapi sínum. Ella tá Jallurin á sinni segði: »Ofta hevur tú, Sigmundur, røkt mini ørindi betur enn nú.«

Veljararnir í Skopun, á Sandi, úr Skálavík, úr Húsavík, úr Dali, av Skarvanesi ella úr Skúgví, eru IKKI so býttir, sum fólkaflökkurin heldur, at tey ikki gjøgnumskoða ætlanina. Spurningurin

má tí verða, hvi vórðu hini politisku feløginu ikki boðin við til fundirnar, tey trý feløginu høvdu á Sandi týskveldið og mikukveldið?

Samanumtikið kann sigast, fólkaflökkurin nýtir íbúgvarnar í Sandoyar sýslu til gislar í ferjulegusurninginum.

Kristian Højsted

Tveir menn — tvær leiðir

»Tann ið ikki kennir fortíðina, er domdur til at endurtaka hana.« Hetta eru vælkend, men tíværrí litið virð orð, og úrslitið hevur verið haretir. Jørðin hevur verið herjað av stóðugt titari og meira umfatandi kríggjum, og í 20. öld, verður mett at fleiri menniskju eru týnd, enn í øllum øðrum kríggjum í søguligari tíð, tilsamans.

Aftaná eitt krígg kemur ofta fram ein friðarsrøsla, men aftaná 1. heimsbardaga komu tvær rorslur. Ein friðarsrøsla og ein krígsrøsla. Tveir menn, sum báðir høvdu luttikið í kríggjum, gerast um hetta mundi gitir. Annar er Niemöller f. 1892 og hin Hitler f. 1889.

Niemöller gjørdi eftir krígg upp við sína luttøku í kríggjum, og sá hvussu hann var vorðin villeiddur, til at fara út at drepa fyri valdsharrarnar, maðurin gjørdist eftir krígg 100% pacifistur (friðarmaður). Hann fór at lesa til prest og var frá krígslok í 1918 til hann doyði nú í mars mánaði, ein hin fremsti talsmaður fyri friði.

Hitler gjørdi ikki upp

við støðu sína sum krígselskari. Tvørturímóti, hann stovnar eina nýggja krígsrøslu. Í fyrstuni fekk hon ikki undirtøku, men tá kreppan í 1929 breiddi seg til Týskalnds, tá bar til. Krígsýlini fingur undirtøku, Hitler bleiv valdur til Týsklands stavnemann.

Frá 1933 til 1939, meðan stavnamaðurin fyrireikaði tað komandi kríggid, royndi pacifisturin Niemöller at ávara fólki, um ikki at lata seg brúka fyri valdsharrarnar á vígvøllum. Afturímóti hesum færdi Hitler fram: »At den der af ganske hjerte måtte ønske at den pacifistiske tanke sejrede her på jorden, burde sætte alt ind på, at tyskerne erobrede verden.« »Altså først kamp og derefter måske pacifisme.« (Mein Kampf).

Hetta teirra strið, endaði við at stavnamaðurin Hitler setti Niemöller í KZ-legu, har hann við neyð og deyð yvirlivdi til krígslok í 1945. Hvussu tað gekk hjá Hitler, stavnemannin, vita vit øll, hansara stavnatið endaði 30. april í 1945.

Í 1945 endar sum nevnt kríggid og heimurin varð ein stavnemann fátækari, hetta hevur ført við sær at um okkara leiðir hevur verið sera friðarligt í eina 40 ár. Mitt í 1970-árunum kom aftur kreppa, og krígsýlini tóku aftur at harðna.

Men enn var liv í samvitsku stavnanna, Niemöller. Hann talaði at. Saman við viðhaldsfólki stovnaði hann friðarsrøslur, sum hava milliónir av limum. Fyri hatta varð hann hataður, av teimum borgarligu. Hann læt tó ikki hesi kríghugaðu temja seg, men var fana-tiskur friðarmaður líka til tað síðsta.

Niemöller visti á, at tað eru bert tvær leiðir — antin velur tú kríggid ella velur tú friðin.

KJ.

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teigum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

Fikkuriddarar fólkaflöksins

Gongdin í málinum við-vikjandi ferjuleguni í Kirkjubø sýnist nú at ganga upp fyri Føroya fólki.

Framgongdin tann eina: »Politiskt valagn«. Eftir at landsstýrismaðurin í samferðslumálum, stóð seg rættuliga ill á pallborðsfundinum í útvarps-höllini, trein stavnamaður fólkaflöksins fram á pallin, setti út í kortið og

fann fram tegnar sínar í Sandoyinni, ið bera skulu víðari og nora um tann eld, ið nú sum fráleið var við at sløkna, í samband við ferjuleguna í Kirkjubø. Í staðin fyri at fjálga fólkið í sýsluni, og nýta allan mátt fólkaflöksins at fremja ferjuleguætlanina, royna teir at spjæða, og sindra annars samansjóð-ada fólkið, ið her býr.

Ein kann spyrja: